

Nr 60*Utlåtande i anledning av väckta motioner om ersättning från den allmänna sjukförsäkringen för övernattningskostnader vid behandling å sjukhus.*

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr I: 122 av fröken *Stenberg m. fl.* samt nr II: 131 av herr *Petersson m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av förordningen angående ersättning för sjukresor enligt lagen om allmän sjukförsäkring (sjukreseförordningen) att — då fråga är om behandling vid sjukhus, vilken varar under flera sammanhängande dagar samt avståndet mellan hem- och behandlingssort är sådant att övernattningskostnader måste företagas på behandlingssorten — ersättning för övernattningskostnaderna må utgå till försäkringstagaren för behandlingstiden».

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 122.

Över motionen har utskottet, i den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver, inhämtat yttrande från riksförsäkringsverket.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt bestämmelser i 2 kapitlet i lagen om allmän försäkring har försäkrad vid sjukdom rätt till ersättning för utgifter för läkarvård och sjukhusvård ävensom i samband därmed företagna resor. Närmare bestämmelser om reseersättning finns intagna i *sjukreseförordningen* och *sjukresekungörelsen*. Vid läkarvård utgår ersättning endast i den mån resekostnaden överstiger ett karensbelopp av i regel fyra kronor. Den är därjämte maximerad enligt särskilda regler. Rätt till ersättning för resor till och från sjukvårdsinrättning föreligger då försäkrad åtnjuter sjukhusvård, som på grund av sjukdom varit erforderlig. I princip ersättes hela resan till sjukvårdsinrättningen men återresan endast i den mån kostnaden överstiger karensbeloppet fyra kronor.

I resekostnad kan inräknas även utgift för övernattningskostnader. Förutsättningen härför är vid resa för läkarvård, att den försäkrade vid anlitande av fort-

skaffningsmedel, som går i reguljär trafik, inte kunnat avsluta resan före kl. 24 den dag resan anträts. Resan skall därvid anses ha avslutats på den plats, varifrån resan till läkaren företogs eller, om resan till läkaren företagits från den försäkrades arbetsplats och han dagligen brukar resa mellan bostaden och arbetsplatsen, vid den försäkrades bostad (8 § SRK).

Försäkringskassan skall pröva huruvida det varit möjligt för den försäkrade att hinna med läkarbesöket under den tid, som stått till buds före avgången av den sista reguljära trafikförbindelsen, som han måste anlita för att kunna avsluta resan före kl. 24 samma dag resan anträdde. Om tåget eller bussen kommer till den ort, där läkarmottagningen finnes, först sedan mottagningstiden är slut eller om senaste tåg eller buss för återresan avgår redan innan mottagningen öppnats, är prövningen enkel. I sådana fall skall hänsyn alltid tagas till övernattningskostnad. Övriga fall kan vara mera tveksamma. För att undvika tidsödande utredningar och avgöranden, som till stor del måste grundas på den försäkrades uppgifter, utgår kassorna med stöd av uttalanden i förarbetena till ifrågavarande regler från vissa antaganden. Har den försäkrade för läkarbesöket haft kortare tid på sig än fyra timmar, utgår kassan från att resan inte kunnat avslutas före kl. 24. Om den försäkrade kunnat komma till läkarmottagningen då den öppnades, räknas de fyra timmarna från mottagningens öppnande. Om åter minst fyra timmar stått den försäkrade till buds för läkarbesöket, utgår kassan från att den försäkrade kunnat avsluta återresan före kl. 24. Det sista gäller emellertid inte om det kan visas, att läkarbesöket av särskilda skäl inte kunnat medhinnas i sådan tid, att sista färdlägenheten kunnat anlitas.

Enligt förarbetena skall emellertid övernattningsersättning ej beräknas, om tidpunkten för läkarbesöket varit olämpligt vald med hänsyn till trafikförbindelserna. Det finns nämligen i allmänhet goda möjligheter att vid behov anpassa tiden för läkarbesöket efter trafikföretagens tidtabeller. Understundom kan dock brådskande vårdbehov eller andra medicinska skäl motivera en viss besökstid, och då får denna godtagas även om den föranleder högre reseutgifter än som skulle ha utgått vid annan besökstid.

Ersättning för övernattningskostnad beräknas efter det belopp, som den försäkrade erlagt för logi, dock efter högst 15 kr. för natt. Har den försäkrade övernattat men ej haft någon kostnad härför, utgår ej ersättning.

Vid sjukhusresor gäller i fråga om reseersättningens beräkning efter färdstätt, ersättning för övernattningskostnad i huvudsak samma regler som vid resor för läkarvård.

Några specialregler gäller dock vid sjukhusresor. Vid resa för intagning på sjukhus kan ersättning för övernattningskostnad utgå, om den försäkrade vid resa med reguljärt trafikmedel inte samma dag kan komma till sjukhuset före den tidpunkt, då han kunnat bli intagen. Då det

gäller att i fråga om övernattningskostnad avgöra om återresa från sjukhus kunnat avslutas före kl. 24, skall resan anses avslutad på den plats, som är avgörande vid beräkning av ersättning för återresan (8 § SRK).

Genom remiss den 21 december 1964 har Kungl. Maj:t anmodat riksförsäkringsverket att avgiva utlåtande över en gjord framställning angående ersättning för vissa inackorderingskostnader. Riksförsäkringsverket har vid detta tillfälle anfört följande.

Enligt tillämpningsföreskrifterna till sjukreseförordningen utgår ersättning för övernattningskostnad i samband med erhållande av öppen läkarvård endast när försäkrad vid anlåtande av reguljära trafikmedel icke kunnat avsluta resan före kl. 24 den dag resan anträtts. Bestämmelser saknas som möjliggör för försäkringskassa att utgiva ersättning för uppehållsutgifter i de fall där försäkrad på grund av att flera läkarbesök måste företagas i följd under tiden mellan läkarbesöken kvarstannar å den ort, där läkarvården erhålles. Någon ersättning för ifrågavarande inackorderingskostnader har följaktligen icke kunnat utgivas av försäkringskassan.

Remissyttrande

Riksförsäkringsverket har i yttrande över motionerna anfört.

Motionerna syftar till att sådan ändring vidtages i sjukförsäkringens sjukresebestämmelser att — då fråga är om behandling vid sjukhus, vilken varar under flera sammanhängande dagar, samt avståndet mellan hem- och behandlingsort är sådant att övernattning måste företagas på behandlingsorten — ersättning för övernattningskostnaderna kan utgå till patienten.

Till försäkrad, som här avses, kan för närvarande ersättning för övernattningskostnad ifrågakomma endast i samband med resor till och från behandlingsorten. Ersättningsbeloppet är maximerat till 15 kronor för natt. Någon ersättning för kostnader för uppehåll på hotell och liknande under den tid behandling pågår medges således inte.

Som berörts i motionerna uppkommer inte någon uppehållskostnad för patient, som under behandlingsperioden intages på sjukhus på behandlingsorten. Det förekommer emellertid, att även patient som inte intages på sjukhus slipper sådan kostnad. Vissa sjukhushuvudmän har sålunda i anslutning till sjukhus anordnat s. k. patienthotell för att bereda patienter i öppen vård inackorderingsmöjligheter. På flera av dessa patienthotell är vistelsen för patienten helt kostnadsfri. Det inträffar också, att sjukhushuvudman helt eller delvis bestrider patients inkvarteringskostnader på privata hotell eller pensionat.

Frågan om ersättning från allmänna sjukförsäkringen för övernattningskostnader i fall, som åsyftas i förevarande motioner, torde komma att prövas av 1961 års sjukförsäkringsutredning i samband med översyn av nuvarande resekostnadsbestämmelser. I avvaktan på förslag i ämnet från utredningen har Svenska landstingsförbundet — efter samråd med utredningens sekretariat — genom skrivelse den 8 november 1965 re-

kommenderat sjukhushuvudmännen att utge bidrag till patient som efter remiss av därtill behörig läkare behandlas i öppen vård vid regionsjukhus. Bidraget föreslås skola motsvara skälig hotellkostnad samt uppskattad merkostnad för mat på orten, det senare under förutsättning att inte fri mat erhålles vid sjukhuset eller hotellet.

I svar på interpellation av herr Ekström i Iggesund har *chefen för socialdepartementet* den 24 maj 1966 anfört i andra kammaren.

Herr Ekström i Iggesund har frågat, om det är min uppfattning att initiativ till s. k. patienthotell bör uppmuntras, och undrar vilka åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att åstadkomma tillfredsställande bestämmelser i fråga om vårdavgifter, resekostnadsersättningar m. m. för den som vistas på patienthotell.

Beteckningen patienthotell används för inrättningar av olika karaktär. Två huvudtyper av patienthotell kan urskiljas. Den ena är främst avsedd att bereda patienter i öppen vård, som har lång resväg, möjlighet till inackordering under tid då de undergår en serie behandlingar eller undersökningar vid en sjukhuspoliklinik. Den andra typen av patienthotell är att anse som en del av ett sjukhus, avsedd för patienter i slutenvård som inte behöver ligga till sängs under dagen.

Jag anser att patienthotellen är ett värdefullt inslag i de olika åtgärder som syftar till att minska trycket på den slutna sjukvården och minska kostnaderna för denna.

Patienter, som bor på patienthotell av den första typen, får ersättning för den öppna läkarvården och i samband därmed företagna resor enligt sjukförsäkringens vanliga regler. Problemet härvidlag torde vara att enligt dessa regler ersättning för övernattningskostnader kan utgå endast i begränsad utsträckning. Svenska landstingsförbundet har i skrivelse den 8 november 1965 rekommenderat landstingen att tills vidare ge bidrag till patient, som efter remiss av därtill behörig läkare behandlats i öppen vård vid regionsjukhus, samt att ersättningen bör motsvara skälig hotellkostnad och i förekommande fall uppskattad merkostnad för mat på orten. Frågan om ersättning för övernattningskostnad från sjukförsäkringen behandlas av 1961 års sjukförsäkringsutredning.

Utskottet

Försäkrad har vid sjukdom rätt till ersättning för utgifter för läkarvård och sjukhusvård ävensom i samband därmed företagna resor. I resekostnad inräknas i vissa fall även utgift för övernattningskostnad. Förutsättningen härför är att den försäkrade vid anlitande av fortskaffningsmedel, som går i reguljär trafik, inte kunnat avsluta resan före klockan 24 den dag resan anträtts. Detta gäller vid resa till och från läkarbesök. Om den försäkrade måste uppehålla sig på behandlingsorten i flera dagar för att få behandlingar ersättes däremot icke ytterligare övernattningskostnader.

Motionärerna har hemställt om sådan ändring i sjukreseförordningen,

att försäkrad skall kunna få ersättning för övernattningskostnader, när han för behandling stannar flera dagar på behandlingsorten.

Riksförsäkringsverket har i yttrande över motionerna uttalat, att frågan om ersättning för övernattningskostnader i fall som åsyftas i motionerna torde komma att prövas av 1961 års sjukförsäkringsutredning. Verket upplyser vidare att Landstingsförbundet i avvaktan på förslag i ämnet har rekommenderat sjukhushuvudmännen att utge inackorderingsbidrag till patient som efter remiss av därtill behörig läkare behandlas i öppen vård vid regionsjukhus.

Chefen för socialdepartementet har under våren besvarat en interpellation angående s. k. patienthotell varvid han berörde frågan om de begränsade möjligheterna till ersättning för övernattningskostnader. Han hänvisade därvid i likhet med riksförsäkringsverket till sjukförsäkringsutredningen och Landstingsförbundets rekommendation.

Även utskottet får i den aktuella frågan hänvisa till ovan berörda rekommendation. Med hänsyn till att sjukförsäkringsutredningen har att behandla resekostnader inom sjukförsäkringen anser utskottet att förevarande motioner bör överlämnas till utredningen. Utskottet får därför hemställa,

1) att riksdagen i anledning av förevarande motioner, I: 122 och II: 131, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att motionerna överlämnas till 1961 års sjukförsäkringsutredning; samt

2) att motionerna, i den mån de ej kan anses besvarade genom vad utskottet under 1) hemställt, inte måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 november 1966

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand, fru Carlqvist, herr Lars Larsson, fru Nilsson*, herrar Eric Carlsson*, Erik Filip Petersson och Blomquist;

från andra kammaren: herr Anderson i Sundsvall, fru Ekendahl*, herr Gustavsson i Alvesta*, fröken Wetterström, fru Svensson, herrar Carlsson i Göteborg, Jonsson och Göransson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.